

[Krag.]

niveau, naar Støtten hører op. Afgørelsen af, hvad der af Gældsbyrder kan bevares, og hvad der maa skæres bort, og derfor tiltrænges i høj Grad og i stigende Grad for hver Dag, der gaar, en hele Landet omfattende Ordning. Den maa snarest tilvejebringes, saaledes at den ikke baseres paa Statsofre, men saaledes, at der derigennem sker en endelig Ordning af Besiddelses- og Gældsforhold i det hele Land, ligesom man nu ad anden Vej har søgt at tilvejebringe det i de sønderjyske Landsdele.

Kort udtrykt: Gennem den almindelige Gældssanering maa Rente-, Afrågs- og Skattebyrder reduceres ned i Forhold til normal Indtjeningsevne. Derfor henstiller jeg paa ny til den højtærede Statsminister, at det nedsatte sagkyndige Udvalgs Arbejde mest muligt forceres, og jeg kan ikke tilbageholde en Beklagelse over, at den højtærede Statsminister spildte saa megen Tid ved Forsinkelse af Udvalgets Nedsættelse. Vi ved alle, at ogsaa uden for Udvalget beskæftiger mere end een sagkyndig sig med denne overordentlig betydelige Opgave, mere end een sagkyndig, som har Betingelser for at udføre og fremlægge velovervejede Forslag til Opgavens Løsning, og derfor siger jeg: for Regeringens Skyld og for Rigsdagens Skyld kom ikke sidst, thi det styrker hverken Regeringens eller Rigsdagens Anseelse!

En isoleret yderligere Rentelettelse end den, der er gennemført, vilde være meget betydningsfuld og saare ønskelig og burde gennemføres, hvis Samfundet besad økonomisk Kraft til at naa videre, og endnu ønskeligere vilde det være, om den offentlige Økonomi ikke havde formet sig saaledes, at Laanebehovet overstiger Mulighederne paa det hjemlige Laanemarked, som vi jo er indskrænket til og henvist til; thi derved holdes Renten oppe, og Arbejdet for Konverteringens hurtige Gennemførelse vanskeliggøres, og yderligere Rentesaenkning, foreløbig i hvert Tilfælde, beredes uoverstigelige Hindringer. Og paa de andre Omraader, som jeg har nævnt, maa en Politik gennemføres, som gør Ende paa de to højst forskellige Pristal, hvorunder der leves og virkes her i Landet.

Derfor maa der føres en Penge- og Valutapolitik, som sætter ind paa Forskellen mellem Engros- og Detailpriseniveauet her i Landet og derigennem paa en Sænkning af Kronens indre Værdi; thi denne indre Værdi er af langt større Betydning end den ydre, som man vel endnu i for høj Grad fæster sig ved. Engrospristallet var i Normalaaret 1929 150, det var i 1933 sidste Halvaar 127,

og derfor maa i første Række Formaalet med den Pengepolitik, der skal føres, være at genoprette dette Normalpristal 150.

Hertil kræves efter min Opfattelse først og fremmest en Højnelse af det for Tiden unormalt lave Kreditniveau. Privatbankernes samlede Udlaan var i sidste Halvaar af 1929, altsaa i Guldkronens Dage, ca. 1780 Mill. Kr. I sidste Halvaar af 1933, trods det indtraadte Kronefald, var det samlede Udlaan kun ca. 1600 Mill. Kr. og det til Trods for den forholdsvis lave Rente, i hvert Tilfælde i Sammenligning med 1929, og trods svulmende Kassebeholdninger, i hvert Tilfælde i visse Banker.

Hvis vi ser paa Seddelmængden, var den gennemsnitlig i sidste Halvaar af 1929 365 Mill. Kr.; og hvis Forholdene havde været fuldt ud normale erhvervsmæssigt set, hvis Kronefaldet ikke var indtraadt, saa skulde denne Seddelmængde nu med den nationaløkonomisk underbyggede 3 pCt. aarlige Stigning paa Grund af Befolknings-tilvæksten og Erhvervslivets Udvikling have ligget paa 410 Millioner Guld kroner. Men den var for sidste Halvaar af 1933 kun ca. 350 Millioner Papirkroner à nogle og halvtreds Guldøre.

Og her er vi efter min Mening ved Ondets Rod. Formaalet med Krisefondsbestemmelserne i Loven om Oprettelse af denne Fond, § 4, Punkterne 1—5, var netop at hæve Kreditniveauet, at øge Seddelmængden, at hæve Priserne og derigennem skabe Virksomhed og Beskæftigelse, og dertil sigtede ogsaa Bestemmelsen om Statens Overtagelse af en vis Del af Risikoen for Bankudlaan. Formaalet er desværre ikke naaet. Jeg har tidligere fra denne Plads peget paa de Fejl i saa Henseende, som jeg mener den højtærede Regering har gjort sig skyldig i ved den Maade, hvorpaa den tilrettelagde Administrationen af Krisefonden i Forhold til Nationalbanken og for øvrigt ogsaa i Forhold til den største Erhvervsbank her i Landet. Jeg skal ikke komme ind paa dette igen, men dette utilfredsstillende Resultat af Krisefondens Virksomhed over for de Opgaver, her foreligger, viser kun, at en øget Indsats fra Statens og Kommunernes Side maa gøres for at kalde det forstærkede private Initiativ frem.

En yngre Nationaløkonom, som jeg har forhandlet med om disse Sager, har for mig opgjort, at der til Hævning af Engrospristallet fra 129, som det var i December 1933, til 150 vil kræves, at den private Bankpengeomængde, som staar til Raadighed for de private Pengeinstitutter, og som ultimo December androg 1100 Mill. Kr., forøges med